

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

**NAKİ VE AMED SPORTİF FAALİYETLER KULÜBÜ DERNEĞİ
/ TÜRKİYE**

(Başvuru No. 48924/16)

KARAR

Sözleşme'nin 10. Maddesi • İfade özgürlüğü • Türkiye Futbol Federasyonu yargı kurulları tarafından profesyonel bir futbolcuya, Facebook hesabında paylaştığı bir mesaj sebebiyle, disiplin, sportif hak mahrumiyeti ve para cezalarının verilmesi • Ulusal mahkemelerin, söz konusu mesajın, sporda şiddet ve düzensizliği teşvik edecek ve taraftar eylemlerine sebebiyet verecek nitelikte olduğu kanaatine varmaları • Söz konusu menfaatler arasında Mahkemenin içtihatlarına uygun olarak dengenin gözetilmemesi • Uygun ve yeterli olmayan gerekçeler
Sözleşme'nin 6. Maddesinin 1. Fıkrası (medeni hukuk yönü) • Tahkim Kurulunun bağımsız ve tarafsız olmaması

STRAZBURG

18 Mayıs 2021

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2021. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

NAKİ VE AMED SPORTİF FAALİYETLER KULÜBÜ DERNEĞİ / TÜRKİYE KARARI
Naki ve Amed Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği / Türkiye davasında,

Başkan

Jon Fridrik Kjølbro,

Hâkimler

Marko Bošnjak,

Aleš Pejchal,

Valeriu Grițco,

Branko Lubarda,

Pauliine Koskelo,

Saadet Yüksel,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla, Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), Türkiye Cumhuriyeti aleyhine yapılan (48924/16 no.lu) başvuruyu, bu başvuru çerçevesinde, Türk vatandaşı olan Deniz Naki'nin ("başvuran") ve Türk hukukuna tabi bir dernek olan Amed Sportif Faaliyetler Kulübü Derneğinin ("başvuran dernek") 5 Ağustos 2016 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca Mahkemeye başvurmalarını, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ile Sözleşme'nin 10. 13. ve 14. maddelerine ilişkin sunulan şikâyetlerin Türk Hükümetine bildirilmesi ve bu başvurunun geri kalan kısmının kabul edilemez olduğuna karar verilmesi yönündeki kararı ve tarafların görüşlerini dikkate alarak, 6 Nisan 2021 tarihinde kapalı oturumda gerçekleştirilen müzakerelerin ardından, söz konusu tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Başvuru, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) yargı kurullarının, olayların meydana geldiği dönemde, bir spor kulübü olan başvuran dernekte çalıştırılan profesyonel bir futbolcu olan başvurana, sosyal medyada paylaştığı bir mesaj sebebiyle sportif hak mahrumiyeti ve para cezalarının verilmesi kararı ile ilgilidir.

OLAY VE OLGULAR

2. Başvuran, 1989 doğumludur ve başvurunun yapıldığı tarihte Diyarbakır'da ikamet etmektedir. Başvuran dernek ise Türk hukukuna tabi, bir spor kulübü olarak faaliyet gösteren bir dernektir. Başvuranlar, Mahkeme önünde

NAKİ VE AMED SPORTİF FAALİYETLER KULÜBÜ DERNEĞİ / TÜRKİYE KARARI
Diyarbakır Barosuna bağlı Avukatlar M. N. Gırasun ve S.H. Mızrak tarafından temsil edilmişlerdir.

3. Hükümet, kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

4. Profesyonel bir futbolcu olan başvuran, olayların meydana geldiği dönemde, başvuran dernek tarafından kurulan ve Türkiye Futbol Şampiyonasının 1. Liginde (*Süper Lig*) yer alan bir takımda oynamaktaydı.

5. Başvuran, 31 Ocak 2016 tarihinde, takımının kazandığı, Türkiye Şampiyonasının resmi bir futbol maçından sonra Facebook hesabında aşağıdaki mesajı paylaşmıştır:

“Bizim için bugün çok önemli bir galibiyet oldu. Bize karşı yürütülen bu kirli oyundan [alnımızın akı] ile çıktık! Böylesi zor bir dönemde halkımıza ufak da olsa umut ışığı olabilmenin mutluluğunu ve gururunu yaşıyoruz. [Amedspor] olarak boynumuzu eğmedik ve eğmeyeceğiz de. Biz özgürlüğe olan inancımız ile çıktık sahaya ve kazandık. Çünkü biz özgürlüğe ve umuda fidanlarımızı ektik! Bizi yalnız bırakmayan bütün siyasetçilerimize, sanatçılarımıza, aydınlarımıza ve halkımıza teşekkürü borç biliyoruz ve bu galibiyeti topraklarımızda 50 günden fazladır [süren] zulümde hayatlarını kaybeden ve yaralılarımıza adıyoruz armağan ediyoruz. Her bijî Azadî (Yaşasın Özgürlük) !”

6. TFF Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (“Disiplin Kurulu”), 4 Şubat 2016 tarihinde, başvuranın açıklamalarının, Futbol Disiplin Talimatı’nın (“Talimat”) 42. maddesinin 4. fıkrasında öngörülen ideolojik propaganda yapma yasağını ihlal ettiğine ve söz konusu Talimat’ın 38. maddesi anlamında, futbolun değerini düşürecek, sporda şiddet ve düzensizliği teşvik edecek ve taraftar eylemlerine sebebiyet verecek nitelikte sportmenliğe aykırı açıklamalar olduğuna karar vererek, ilgiliyi, on iki resmi müsabakadan men şeklinde disiplin cezası ve ayrıca, 19.500 Türk lirası (TRY) (olayların meydana geldiği dönemde 6.058 avro (EUR)) para cezası ile cezalandırmıştır.

7. Disiplin Kurulu, başvuranın mesajında kullandığı ifadelerin ölçsüz ve orantısız olduğunu ve kullanılmalarına gerek olmadığını değerlendirmiştir. Disiplin Kurulu ayrıca, söz konusu açıklamaların, ideolojik propaganda içerdiği ve spor barışını bozacak, gerilimi yükseltecek ve futbolun değerini düşürecek nitelikte olduğu kanaatine varmıştır.

8. Başvuran dernek, 6 Şubat 2016 tarihinde, Disiplin Kurulu kararına itiraz etmiştir. Başvuran dernek, futbolcusu olan başvuranın ihtilaf konusu

NAKİ VE AMED SPORTİF FAALİYETLER KULÜBÜ DERNEĞİ / TÜRKİYE KARARI açıklamalarının barışçıl bir amacı olduğunu ve hiçbir şekilde şiddete teşvik etmediğini ve dolayısıyla Sözleşme'nin 9 ve 10. maddeleri tarafından korunduğunu ileri sürmüştür. Başvuran dernek, Disiplin Kurulunun, başvuranın tam olarak hangi fiille suçlandığını belirtmemesi nedeniyle, kararını yeterince gerekçelendirmediğini ve ilgiliyi, tek bir mesaj nedeniyle iki farklı suçtan cezalandırmasının Sözleşme'nin 7. maddesine aykırı olduğunu belirtmiştir.

9. TFF Tahkim Kurulu ("Tahkim Kurulu"), 8 Şubat 2016 tarihinde bu itirazı reddetmiş ve Disiplin Kurulunun kararını onamıştır. Tahkim Kurulu, kararın, gerek olay ve olgular ile delillerin değerlendirilmesi gerekse hukuki nitelendirme açısından usule, kanuna ve düzenleyici metinlere uygun olduğunu değerlendirmiştir. Tahkim Kurulu, bu bağlamda, başvuranın açıklamalarının kabul edilebilir eleştiri sınırlarını aştığı, değerini düşürdüğü futbol ve spor ile herhangi bir bağlantısının olmadığı, milli futbolda spor barışını bozacak nitelikte ideolojik propaganda yapmaya yönelik olduğu ve düzensizliğe neden olabilecek taraftar eylemlerine sebebiyet verme riski taşıdığı kanısına varmıştır.

II. İLGİLİ ULUSAL VE ULUSLARARASI HUKUKİ ÇERÇEVE

10. Olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olduğu haliyle, Talimat'ın "Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar" başlıklı 38. maddesi aşağıdaki gibidir:

"1. Basın ve yayın organları veya sosyal medya aracılığıyla sportmenliğe, spor ahlakına veya fair-play anlayışına aykırı açıklamalarda bulunan; açıklamaları ile TFF'nin saygınlığını zedeleyen, futbolun değerini düşüren, sporda şiddet veya düzensizliği teşvik eden, taraftar eylemlerine sebebiyet verebilecek mahiyette beyanlarda bulunan, spor müsabakalarının taraflarını, spor kulübü veya TFF yöneticilerini rencide edebilecek ya da bu kişilere husumet duyulmasına neden olabilecek şekilde açıklamada bulunan;

a) Futbolculara iki ila altı müsabakadan men cezası verilir.

(...)"

11. Olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olduğu haliyle, Talimat'ın "Ayrımcılık" başlıklı 42. maddesi aşağıdaki gibidir:

"1. Irk, dil, din, etnik köken ayrımcılığı veya herhangi bir şekilde ayrımcılık yaparak insanlık onurunu zedeleyen,

(a) Futbolculara 4 ila 8 müsabakadan men cezası verilir.

NAKİ VE AMED SPORTİF FAALİYETLER KULÜBÜ DERNEĞİ / TÜRKİYE KARARI
(...)

4. Müsabaka öncesinde, esnasında ve sonrasında her türlü ideolojik propaganda yapmak yasaktır. Bu yasağa uyulmaması halinde bu maddede belirtilen cezalar uygulanır.”

12. Somut olayda ilgili iç hukuk ve uluslararası hukukun detaylı bir özeti için *Ali Rıza ve diğerleri/Türkiye* (no. 30226/10 ve diğer 4 başvuru, §§ 45-141, 28 Ocak 2020) kararına bakınız.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. HÜKÜMETİN İLK İTİRAZLARI HAKKINDA

133. Hükümet, başvurunun tamamı ile ilgili olarak iki kabul edilemezlik itirazı ileri sürmektedir. Hükümet, bir yandan başvuranın mağdur sıfatına karşı çıkmakta, diğer yandan iç hukuk yollarının tüketilmemesinden şikâyet etmektedir. Hükümet, ilk itiraza ilişkin olarak, TFF yargı kurulları tarafından başvurana verilen para cezasının, ilgilinin kulübü olan başvuran dernek tarafından ödendiğini belirtmektedir ve dolayısıyla başvuranın, mevcut davada bundan böyle mağdur olduğunu iddia edemeyeceği kanaatindedir. Hükümet, ikinci itiraza ilişkin olarak, başvuranı, yargılamanın yeniden başlatılması talebiyle Tahkim Kuruluna başvurmaması sebebiyle suçlamaktadır.

14. Başvuran, Hükümetin itirazlarına karşı çıkmaktadır. Başvuran, ilk itiraza ilişkin olarak, TFF düzenlemelerinin bir futbol kulübünün oyuncusu adına hareket etmesine izin verdiğini belirterek, para cezasını kimin ödediğinin önemsiz olduğunu ve para cezasına ek olarak, oyuncusu hakkında yürütülen disiplin soruşturmasının sonunda on iki resmi müsabakadan men cezası aldığını ileri sürmektedir. Başvuran dolayısıyla, halen mağdur olduğunu iddia edebileceği kanaatindedir. Başvuran, ikinci itiraza ilişkin olarak, yargılamanın yeniden başlatılmasının, kendisine göre şikâyetlerine yönelik uygun bir çözüm sunmayacak olağanüstü bir hukuk yolu olduğunu belirtmektedir.

15. Mahkeme, başvuranın mağdur sıfatına ilişkin itiraz ile ilgili olarak, somut olayda başvuranın, para cezasına ek olarak on iki resmi müsabakadan men cezası aldığını ve başvuranın kulübünün para cezasını ödemesine rağmen, bunun, ihtilaf konusu disiplin soruşturması kapsamında kendisine atfedilen suçlardan suçlu bulunduğu gerçeğini değiştirmedeğini kaydetmektedir. Mahkeme, bu nedenle, söz konusu itirazı reddetmektedir.

16. Mahkeme, ikinci itiraza ilişkin olarak, yargılamanın yeniden başlatılması talebinin olağanüstü bir hukuk yolu olduğuna (*Merter ve diğerleri/Türkiye*, no. 2249/03, § 33, 23 Mart 2010) ve bir başvuranın, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrasında yer alan iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralı doğrultusunda olağanüstü bir hukuk yolundan faydalanmakla yükümlü olmadığına (*Kiiskinen/Finlandiya* (k.k.), no. 26323/95, AİHM 1999-V ve *Korzeniak/Polonya*, no. 56134/08, § 39, 10 Ocak 2017) dair yerleşik içtihatlarını hatırlatmaktadır. Mahkeme, somut olayda Hükümetin bu kuraldan ayrılmasını sağlayacak herhangi bir iddia ileri sürmemesi sebebiyle, bu itirazı da reddetmektedir (yukarıda anılan *Ali Rıza ve diğerleri* kararı, §§ 164-167).

II. TAHKİM KURULUNUN BAĞIMSIZLIĞI VE TARAFSIZLIĞINA İLİŞKİN OLARAK SÖZLEŞME'NİN 6. MADDESİNİN 1. FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

17. Başvuranlar, Tahkim Kurulunun bağımsızlığını ve tarafsızlığını sorgulamaktadırlar. Başvuranlar bu bağlamda, söz konusu kurulun üyelerinin TFF başkanı tarafından atandıklarını ve görev sürelerinin, başkanın görev süresi ile sınırlı olduğunu ileri sürmektedirler. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasını ileri sürmektedirler. Söz konusu maddenin somut olaya ilişkin kısımları aşağıdaki gibidir:

“Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, (...) bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, (...) hakkaniyete uygun olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

18. Hükümet, başvuranlar tarafından ileri sürülen şikâyetin, Sözleşme'nin hükümleri ile konu bakımından (*ratione materiae*) bağdaşmamasından şikâyet ederek, bir kabul edilemezlik itirazı ileri sürmektedir. Hükümet, mevcut davaya konu olan yargılamanın, futbolun organizasyonu ve işleyişiyle ve bu alanda disiplinin korunmasıyla ilgili olduğunu ve yalnızca spor ve futbol camiasıyla ilgili kendisine özgü (*sui generis*) bir ihtilaf teşkil ettiğini belirtmektedir. Hükümet, söz konusu davanın, özellikle başvuranların maddi veya manevi hakları da dâhil olmak

NAKİ VE AMED SPORTİF FAALİYETLER KULÜBÜ DERNEĞİ / TÜRKİYE KARARI
üzere medeni haklarına veya yükümlülüklerine veya kendilerine yönelik ceza alanına ait bir suçlamanın esasına ilişkin bir itirazı içermediğini ileri sürmektedir. Hükümet, bir futbol kulübü ile özel bir kişi arasındaki sözleşmeye dayanan ilişkilerden doğan maddi haklara ilişkin yukarıda anılan *Ali Rıza ve diğerleri* davasından farklı olarak, mevcut davanın, spor hukuku kapsamında profesyonel futbol organları önünde yürütülen disiplin soruşturması ile ilgili olduğu ve medeni herhangi bir hak içermediği kanaatindedir. Hükümet dolayısıyla, somut olayda Sözleşme'nin 6. maddesinin somut olayda uygulanamayacağı kanaatindedir.

19.. Başvuranlar, Hükümetin iddiasına itiraz etmektedirler. Başvuranlar, disiplin soruşturmasının sonunda uygulanan yaptırımların cezalandırıcı niteliğinin tartışılmaz olduğu kanaatindedirler. Başvuranlar, başvuran Deniz Naki hakkında on iki maçtan men cezası verilerek, başvuran derneğin, oyuncusunun sahadaki performansından mahrum bırakıldığını eklemektedirler.

20. Mahkeme, başvuran Deniz Naki ile ilgili olarak, bu başvurunun başvuran dernek tarafından yapılması sebebiyle, başvuranın Tahkim Kurulu önündeki itiraz davasına taraf olmadığını kaydetmektedir. Dolayısıyla Mahkeme, başvuranın, bu gerekçeyle kendisi açısından kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gereken söz konusu şikâyet kapsamında mağdur olarak değerlendirilemeyeceği gerekçesiyle, Hükümet tarafından başvuran ile ilgili şikâyetin konu bakımından (*ratione materiae*) bağdaşmazlığına ilişkin ileri sürülen itiraz hakkında karar vermesinin gerekli olmadığı kanaatindedir.

21. Mahkeme, olayların meydana geldiği dönemde başvurayı çalıştıran spor kulübü olan başvuran dernek ile ilgili olarak, başvuran derneğin, sözleşmeye göre maaşını ödemekle yükümlü olduğu oyuncusunun performansından on iki resmi müsabaka süresince yararlanmadığını, zira oyuncunun, verilen disiplin cezası nedeniyle dernek için oynamasının engellendiğini kaydetmektedir. Başvuran dernek ayrıca, başvuranın bu maçlarda bulunmasından ve performansından kazanabileceği olası gelirlerden mahrum bırakılmıştır. İhtilaf konusu ceza dolayısıyla, başvuran derneğin ilgili maçlardan sözleşmeli oyuncusu sayesinde elde etmeyi beklediği gelirleri kaçınılmaz olarak etkilemiş ve ilgilinin maddi haklarının kaybolmasına neden olmuştur. Mahkeme, dolayısıyla, söz konusu hakların burada açıkça maddi nitelikte olduğunu ve başvuran dernek için, Sözleşme'nin 6.

NAKİ VE AMED SPORTİF FAALİYETLER KULÜBÜ DERNEĞİ / TÜRKİYE KARARI
maddesinin 1. fıkrası anlamında, “medeni” haklar teşkil ettiğini
değerlendirmektedir.

22. Mahkeme, bu şikâyetin, Sözleşme’nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve öte yandan, başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle bağdaşmadığını tespit ederek, şikâyetin başvuran dernekle ilgili olması nedeniyle kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların İddiaları

a) Başvuran Dernek

4. Başvuran Dernek, Tahkim Kurulu üyelerinin, TFF Yönetim Kurulu üyeleri göreve başladıklarında söz konusu Yönetim Kurulu tarafından atandıklarını ve Tahkim Kurulunun görev süresinin, Yönetim Kurulu üyelerinin görev süreleri ile aynı olduğunu belirtmektedir. Başvuran Dernek ayrıca, Tahkim Kurulunun dış baskılara karşı herhangi bir korumadan yararlanmadığını ileri sürmektedir. Başvuran Dernek son olarak, *Kolgu* davasının mali bir ihtilaf ile ilgili olduğunu ve olayların meydana geldiği dönemde başvuran *Kolgu*’nun ihtilafını olağan mahkemelerin önüne getirme imkânına sahip olduğunu belirterek, Mahkemenin *Kolgu/Türkiye* ((k.k.) no. 2935/07, 27 Ağustos 2013) kararında benimsediği yaklaşımın mevcut davada uygulanabilir olmadığını ileri sürmektedir.

b) Hükümet

5. Hükümet ilk olarak, Tahkim Kurulunun oluşumunun ve üyelerinin seçiminin UEFA (Avrupa Futbol Federasyonları Birliği) ve FIFA’nın (Uluslararası Birlik Futbolu Federasyonu) statülerine uygun olduğunu ileri sürmektedir. Hükümet ardından, Mahkemenin, yukarıda anılan *Kolgu* kararında, söz konusu davada başvuranın Tahkim Kurulunun bağımsız ve tarafsız olmayışına yönelik iddiası ile ilgili olarak herhangi bir ihlal belirtisi tespit etmediğini belirttiğini iddia etmektedir. Hükümet, ilgili mevzuata uygun olarak, Tahkim Kurulu üyelerinin görevlerini icra ederken bağımsız ve tarafsız olmaları gerektiğini, TFF’nin başka herhangi bir organına üye olamayacaklarını veya TFF’ye veya başka özel bir kuruluşa üye bir spor kulübünde herhangi bir görevde bulunamayacaklarını ve kendileri görevden çekilmedikçe veya istifa etmedikçe görev süreleri bitmeden önce görevden alınamayacaklarını belirtmektedir.

25. Hükümet ayrıca, Tahkim Kurulunun bağımsız ve tarafsız olmamasına, özellikle üyelerinin görevden alınmasına ilişkin uygulanabilir özel hükümlerin bulunmamasına, görevlerinin ifası kapsamında haklarında açılacak herhangi bir davaya karşı dokunulmazlıklarının bulunmamasına, mesleki davranışlarını düzenleyen kuralların bulunmamasına ve görevlerine başlamadan önce yemin etmemelerine ilişkin vardığı sonucu desteklemek amacıyla yukarıda anılan *Ali Rıza ve diğerleri* kararında Mahkemenin yaptığı değerlendirmelere atıfta bulunarak, somut olayda başvuranın ulusal makamlar ve Mahkeme önünde söz konusu sorunlara yönelik herhangi bir şikâyeti dile getirmemesi nedeniyle, mevcut davanın *Ali Rıza ve diğerleri* davasından ayrıldığını ileri sürmektedir. Hükümet ayrıca, somut olayda başvuranın, Tahkim Kurulu üyelerinin TFF Yönetim Kurulunun talimatlarına uyduğunu veya başka bir şekilde Yönetim Kurulunun etkisi altında kaldıklarını iddia etmediğini belirtmektedir.

26. Hükümet sonuç olarak, somut olayda Tahkim Kurulunun bağımsız ve tarafsız bir organ olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatindedir.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

27. Mahkeme, yukarıda anılan *Ali Rıza ve diğerleri* kararında, daha önce, Tahkim Kurulunun, teşkilat ve işleyişi ile ilgili olarak TFF Yönetim Kuruluna tanınan geniş yetkilerden kaynaklanan yapısal eksikliklerini dikkate alarak ve Tahkim Kurulu üyelerini, özellikle Yönetim Kurulu olmak üzere dış baskılardan koruyan yeterli güvencelerin bulunmaması nedeniyle, Tahkim Kurulu üyelerinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı hakkında şüphe duymak için meşru nedenlerin olduğunu tespit etme fırsatı bulduğunu hatırlatmaktadır. Mahkeme, mevcut davada, bu yaklaşımı bertaraf etmek için herhangi bir sebep görmemektedir.

6. Dolayısıyla Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

III. SÖZLEŞME'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

7. Başvuran, Facebook hesabında bir mesaj paylaşması sebebiyle TFF yargı kurullarının kendisine verdiği cezaların, ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini iddia etmektedir. Başvuran bu bağlamda, Sözleşme'nin 10. maddesini ileri sürmektedir. Bu madde aşağıdaki gibidir:

NAKİ VE AMED SPORTİF FAALİYETLER KULÜBÜ DERNEĞİ / TÜRKİYE KARARI

“1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, kanunla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

30. Mahkeme, söz konusu şikâyetin, Sözleşme’nin 35. maddesinde belirtilen başka bir gerekçeyle açıkça dayanaktan yoksun veya kabul edilemez olmadığını tespit ederek, kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların İddiaları

a) Başvuran

31. Başvuran, Facebook hesabında fikirlerini ifade ettiği gerekçesiyle, TFF organlarının kendisine verdikleri disiplin cezalarının, ifade özgürlüğü hakkını kullanmasına yönelik müdahale teşkil ettiğini değerlendirmektedir. Başvuran, kendisine verilen cezaların dayandırıldığı Talimat’ın 42. maddesinin 4. fıkrasının, açıklık, kesinlik ve öngörülebilirlik gereksinimlerini karşılamadığını ve aynı fiil için iki ayrı ceza verilmesinin keyfi ve öngörülemez olduğunu ileri sürmektedir. Başvuran, kendisine göre sporcuların siyasi bir konuşma yapmasını tamamen ve kesin olarak engellemekten ibaret olan ihtilaf konusu müdahalenin herhangi bir meşru amacı izlemediğini eklemektedir. Başvuran son olarak, Facebook hesabında paylaştığı ihtilaf konusu mesajın hiçbir şekilde şiddete çağırmadığı, TFF yargı kurullarının, ifade özgürlüğü hakkı ile söz konusu diğer menfaatler arasında yeterli bir denge kurulması temelinde kararlarını yeterince gerekçelendirmedikleri ve hakkında verilen cezaların, profesyonel futbolcu olarak kariyerini tehlikeye atması nedeniyle orantısız ve aşırı olduğu kanaatindedir.

b) Hükümet

8. Hükümet, somut olayda, başvuranın ifade özgürlüğü hakkını kullanmasına müdahalede bulunulmadığını ileri sürmektedir. Hükümet, Mahkemenin böyle bir

NAKİ VE AMED SPORTİF FAALİYETLER KULÜBÜ DERNEĞİ / TÜRKİYE KARARI
müdahalenin söz konusu olduğu sonucuna varması durumunda, müdahalenin, Talimat'ın 38. maddesinin 1. fıkrasının a) bendi ve 42. maddesinin 4. fıkrasında öngörüldüğünü ve bu hükümlerin, özellikle Tahkim Kurulunun bu konuyla ilgili içtihatları bakımından açıklık, erişilebilirlik ve öngörülebilirlik gerekliliklerini karşıladığını ileri sürmektedir. Hükümet ardından, ihtilaf konusu müdahalenin, düzenin korunması ve suçun önlenmesi yönünde meşru amaçlar izlediğini ileri sürmektedir. Hükümet ayrıca, söz konusu müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olduğu ve izlenen meşru amaçlarla orantılı olduğu kanaatindedir. Hükümet, bu bağlamda, kamuoyu üzerinde belirli bir etkiye sahip olduğuna inandığı profesyonel futbol oyuncularının, futbolla ilgili hassas bir bağlamda şiddeti ve düzensizliği önleme konusunda dikkatli olmaları gerektiğini ve somut olayda TFF yargı kurullarının, ihtilaf konusu paylaşımın futbolun değerini düşürdüğünü, sporda şiddete ve düzensizliğe teşvik ettiğini ve ideolojik propaganda yaydığını değerlendirdiklerini ileri sürmektedir. Son olarak Hükümet, mevcut davada, başvurana verilen para cezasının başvuran tarafından ödenmediğini, ancak söz konusu tutarın TFF tarafından kulübünün alacaklarından düşüldüğünü belirtmektedir.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

33. Mahkeme öncelikle, somut olayda, olayların meydana geldiği dönemde profesyonel futbolcu olan başvurana, Facebook hesabında bir mesaj paylaştığı gerekçesiyle, hakkında yürütülen bir disiplin soruşturması sonucunda, TFF yargı kurulları tarafından kendisine on iki resmi müsabakadan men cezası ve 19.500 TRY para cezasının verildiğini kaydetmektedir. Mahkeme, söz konusu cezaların, başvuranın ifade özgürlüğü hakkını kullanmasına müdahale teşkil ettiğini değerlendirmektedir.

34. Mahkeme ardından, söz konusu müdahalenin, Talimat'ın 38. maddesinin 1. fıkrasının a) bendi ve 42. maddesinin 4. fıkrası şeklinde yasal bir dayanağının olduğunu kaydetmektedir (yukarıda 9 ve 10. paragraflar). Mahkeme, başvuranın bu hükümlerin, Mahkeme içtihatlarında gereken kanunun niteliği ile ilgili gerekliliği karşılamadığını ileri sürmesi nedeniyle, müdahalenin gerekliliğine ilişkin vardığı sonucu dikkate alarak, bu sorun hakkında karar vermesinin gereksiz olduğu kanısına varmaktadır (aşağıda 38. paragraf). Mahkeme ayrıca, başvuran hakkında

NAKİ VE AMED SPORTİF FAALİYETLER KULÜBÜ DERNEĞİ / TÜRKİYE KARARI
alınan tedbirlerle izlenen amaçların meşruluğu konusunda şüphelere sahip olmakla birlikte, söz konusu müdahalenin düzenin korunması ve suçun önlenmesi yönünde meşru amaçlar izlediği varsayımından hareket edecektir.

359. Mahkeme, müdahalenin gerekliliği ile ilgili olarak, ifade özgürlüğü konusundaki içtihatlarından doğan ve bilhassa *Bédat/İsviçre* ([BD], no. 56925/08, § 48, 29 Mart 2016) ve *Kula/Türkiye* (no. 20233/06, §§ 45 ve 46, 19 Haziran 2018) kararlarında özetlenen ilkeleri hatırlatmaktadır. Mahkeme, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yönelik yapılan müdahalenin “gerekliliğinin” somut olayda ikna edici bir şekilde ortaya konulup konulmadığını değerlendirmek için, içtihatları uyarınca, esasen ihtilaf konusu cezalara dayanak olarak, ulusal makamlar tarafından kabul edilen gerekçe ışığında karar vermesi gerektiğini belirtmektedir (*Gözel ve Özer/Türkiye*, no. 43453/04 ve 31098/05, § 51, 6 Temmuz 2010).

36. Mahkeme, bu bağlamda, başvuran hakkında yürütülen disiplin soruşturması çerçevesinde Disiplin Kurulu ve Tahkim Kurulu tarafından verilen 4 ve 8 Şubat 2016 tarihli kararları inceledikten sonra, bu yargı kurullarının, söz konusu açıklamaların, sporda şiddet veya düzensizliği teşvik edecek ve taraftar eylemlerine sebebiyet verecek nitelikte olduğu, spor ve futbol ile herhangi bir ilgisinin olmadığı, dahası, futbolun değerini düşürdüğü, spor barışını bozacak nitelikte ideolojik propaganda yaydığı ve dolayısıyla, bunların sportmenliğe aykırı açıklamalar olduğu ve ideolojik propaganda içerdiği kanaatine vardıklarını kaydetmektedir (yukarıda 6 ve 8. paragraflar).

37. Mahkeme, ulusal makamların kararlarında benimsedikleri gerekçenin, bu makamların somut olayda, Mahkeme içtihatlarından doğan ilgili kriterler uyarınca, bir yandan, başvuranın ifade özgürlüğü hakkı ile diğer yandan, futbol camiasında düzen ve barışı sağlama gibi söz konusu menfaatler arasında yeterli bir denge kurduklarının tespit edilmesine imkân vermediğini belirtmektedir. Nitekim Mahkeme, makamların bu kararlarda, davanın kendine özgü koşullarına ilişkin ayrıntılı bir değerlendirme yapmadan, başvurana atfedilen sportmenliğe aykırı konuşma ve ideolojik propaganda suçlarını tanımlayan, Talimat’ın 38 ve 42. maddelerinin bazı bölümlerine genel olarak atıfta bulunmakla yetindiklerini gözlemlemektedir.

38. Mahkeme, makamların kararlarında, şiddeti, nefreti veya hoşgörüsüzlüğü besleyen veya haklı gösteren sözlü ya da yazılı açıklamalara ilişkin Sözleşme'nin 10. maddesi kapsamında içtihatlarında belirtilen ilkeleri dikkate alan yeterli bir açıklama sunmadıklarını değerlendirmektedir (*Perinçek/İsviçre* [BD], no. 27510/08, §§ 204-208, AİHM 2015 (alıntılar)). Dolayısıyla söz konusu kararlar, başvuranın ifade özgürlüğü hakkını kullanmasına yönelik yapılan müdahalenin, özellikle ihtilaf konusu mesajın içeriği ve bağlamı dikkate alındığında, somut olayda haklı olup olmadığı hususuna yönelik yeterli bir cevap içermemektedir. Nitekim Disiplin Kurulu ve Tahkim Kurulu, kendi ifadelerine göre mesajın hangi kısımlarının sorunlu olduğunu belirtmemişler ve önceki aylarda bölgede yaşanan şiddet olaylarını takiben bir futbol maçında başvuranın takımının kazandığı galibiyet gibi söz konusu paylaşımı çevreleyen koşulları incelememişlerdir. Söz konusu kararların aynı zamanda, bu paylaşımın örneğin, taraftarları olaylar sırasında şiddet eylemlerinde bulunmaya teşvik ettiğini veya edecek nitelikte olduğunu göstermemesi sebebiyle, bu kararlar, paylaşımın zarar verme ihtimalinin tespit edilmesine imkân vermemektedir (*Mart ve diğerleri/Türkiye*, no. 57031/10, § 32, 19 Mart 2019, ayrıca aksi yönde bir karar için bk. *Šimunić/Hırvatistan* (k.k.), no. 20373/17, §§ 44-48, 22 Ocak 2019). Bu nedenle Mahkeme, ulusal makamların somut olayda, ifade özgürlüğüne ilişkin davalarda kendisi tarafından açıklanan ve uygulanan bütün kriterler bakımından uygun bir inceleme yaptıklarının kabul edilemeyeceği kanaatindedir (yukarıda anılan *Gözel ve Özer* kararı, § 51).

39. Mahkeme, yukarıda belirtilenler ışığında, Hükümetin, ulusal makamlar tarafından ihtilaf konusu tedbiri gerekçelendirmek için ileri sürülen gerekçelerin yerinde ve yeterli olduğunu ve söz konusu tedbirin demokratik bir toplumda gerekli olduğunu kanıtlamadığı kanaatindedir.

40. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

IV. SÖZLEŞME'YE İLİŞKİN DİĞER İHLAL İDDİALARI HAKKINDA

41. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasını ileri sürerek, Tahkim Kurulunun kararının yargısal denetime tabi tutulmasını sağlama imkânına sahip olmamalarından şikâyet etmektedirler.

42. Başvuranlar ayrıca, aynı hüküm açısından, TFF Disiplin Kurulunun bağımsız ve tarafsız olmadığından şikâyetçidirler.

43. Başvuranlar, Sözleşme'nin 13. maddesi kapsamında, Tahkim Kurulu önünde itirazla ilgili hukuk yolunun etkin bir hukuk yolu teşkil etmediğini iddia etmektedirler.

44. Başvuran, Sözleşme'nin 14. maddesini ileri sürerek, hakkında verilen cezalar sebebiyle, etnik köklerine ve siyasi görüşlerine dayalı ayrımcılığa maruz kalmalarından şikâyet etmektedir.

45. Mahkeme, yukarıdaki ihlal tespitlerini (27 ve 39. paragraflar) dikkate alarak, yukarıda bahsedilen şikâyetlerin kabul edilebilirliğini ve esasını ayrı ayrı incelemeye gerek olmadığı kanısındadır (benzer bir yaklaşım için bk. yukarıda anılan *Ali Rıza ve diğerleri* kararı, § 226, *Işıkırık/Türkiye*, no. 41226/09, § 71, 14 Kasım 2017 ve *Kamil Uzun/Türkiye*, no. 37410/97, § 64, 10 Mayıs 2007).

V. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

46. Sözleşme'nin 41. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Eğer Mahkeme, bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

47. Başvuranlar, iddia edilen ihlaller sebebiyle kayıplara maruz kaldıklarını ileri sürerek, maddi tazminat olarak 75.000 avro (EUR) talep etmektedirler. Başvuranlar, bu talebe dayanak olarak herhangi bir kanıtlayıcı belge sunmamışlardır. Başvuranlar ayrıca, manevi tazminat olarak 100.000 avro (EUR) talep etmektedirler.

48. Hükümet, maddi zararlar ilgili talebin desteklenmemiş ve aşırı olduğu kanaatindedir. Hükümet, iddia edilen manevi zarar ile tespit edilen ihlaller arasında herhangi bir nedensellik bağının bulunmadığını ileri sürmektedir. Hükümet, bu bağlamda dile getirilen talebin de desteklenmemiş ve aşırı olduğunu ve Mahkeme içtihatlarında ödenmesine karar verilen tutarlara uygun olmadığını değerlendirmektedir.

49. Mahkeme, başvurulara müştereken maddi tazminat olarak, başvuran hakkında verilen ve başvuran dernek tarafından ödenen para cezasının miktarına denk gelen 6.058 avro (EUR) ödenmesinin uygun olduğu kanaatindedir ve herhangi bir kanıtlayıcı belgenin bulunmaması sebebiyle maddi tazminat talebinin geri kalanını reddetmektedir. Mahkeme ayrıca, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, manevi tazminat olarak başvurana 2.000 EUR ve başvuran derneğe 6.000 EUR ödenmesine karar vermektedir.

B. Masraf ve Giderler

50. Başvuranlar, ulusal mahkemeler ve Mahkeme önünde yürütülen yargılamalar sırasında yapmış oldukları masraf ve giderler karşılığında 5.000 avro (EUR) talep etmektedirler. Başvuranlar bu bağlamda, herhangi bir kanıtlayıcı belge ibraz etmemişlerdir.

51. Hükümet, ulusal mahkemeler önünde yürütülen yargılamaya yönelik talep edilen tutarların aşırı yüksek olduğunu ve bu tutarların, yalnızca iddia edilen ihlallerin düzeltilmesiyle ilgili olmadığını değerlendirmektedir. Dolayısıyla Hükümet, Mahkemeyi, başvuranların bu konudaki talebini reddetmeye davet etmektedir.

52. Mahkeme içtihatlarına göre, bir başvurana yalnızca, masraf ve giderlerinin gerçekliğini, gerekliliğini ve miktarlarının makul niteliğini ispatlaması durumunda, bu masraflar iade edilebilmektedir. Somut olayda, elinde bulunan belgeleri ve içtihatlarını göz önünde bulundurarak Mahkeme, başvuranlar tarafından bu bağlamda sunulan herhangi bir kanıtlayıcı belgenin olmaması nedeniyle masraf ve giderler ile ilgili talebi reddetmektedir.

C. Gecikme Faizi

53. Mahkeme, gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankasının marjinal kredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın uygulanmasının uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

54. Başvurunun, başvuran dernek ile ilgili olarak, Tahkim Kurulunun bağımsız ve tarafsız olmadığı iddiasına ilişkin Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası uyarınca ileri sürülen şikâyetle ve başvuran ile ilgili olarak, Sözleşme'nin 10. maddesine dayanan şikâyetle ilgili kısmının kabul edilebilir olduğuna;

1. Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine;
2. Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine;
3. Tahkim Kurulu kararlarının yargısal denetime tabi tutulamayacağı iddiasıyla ve Disiplin Kurulunun bağımsız ve tarafsız olmadığı iddiasıyla ilgili olarak Sözleşme'nin 6. maddesi 1. fıkrası kapsamındaki şikâyetlerin ve Sözleşme'nin 13 ve 14. maddeleri kapsamındaki şikâyetlerin kabul edilebilirliği ve esası hakkında ayrı ayrı karar verilmesine gerek olmadığına;
- 4.

a) Davalı Devletin, işbu kararın Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kesinleşeceği tarihten itibaren üç aylık bir süre içerisinde, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden davalı Devletin para birimine çevrilmek üzere:

i. Başvuranlara müştereken, maddi tazminat olarak, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere 6.058 EUR (altı bin elli sekiz avro);

ii. Ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, manevi tazminat olarak, başvurana 2.000 EUR (iki bin avro) ve başvuran derneğe 6.000 EUR (altı bin avro) ödenmesine;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme tarihine kadar, bu tutarlara Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;

5. Adil tazmine ilişkin geri kalan taleplerin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları gereğince 18 Mayıs 2021 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Jon Fridrik Kjølbro
Başkan